

Ministerium: Sundheds- og Ældreministeriet
Journalnummer: Sundheds- og Ældremin.,
Sundhedsstyrelsen, j.nr. 2-1012-97/1

Senere ændringer til forskriften
Ingen

Bekendtgørelse om uddannelse til specialsygeplejerske i psykiatrisk sygepleje

I medfør af § 16 i lov om autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed, jf. lov-bekendtgørelse nr. 877 af 4. august 2011, og efter forhandling med uddannelses- og forskningsministeren fastsættes efter bemyndigelse:

Kapitel 1

Formål

§ 1. Formålet med specialuddannelsen i psykiatrisk sygepleje er, at sygeplejersken udvider sin faglige kompetence med henblik på at varetage funktionsområdet som specialsygeplejerske i psykiatrisk sygepleje.

Kapitel 2

Specialsygeplejerskens ansvars- og funktionsområde

§ 2. Specialsygeplejersken er ansvarlig for sin virksomhedsudøvelse i henhold til sin autorisation som sygeplejerske, jf. lov om autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed.

Stk. 2. Funktionsområdet for en specialsygeplejerske i psykiatrisk sygepleje omfatter, at sygeplejersken på videregående niveau påtager sig et særligt ansvar inden for den kliniske psykiatriske sygepleje, herunder

- 1) klinisk psykiatrisk sygepleje,
- 2) sundhedspædagogik,
- 3) kvalitetsudvikling, tværfagligt, tværprofessionelt og tværsektorielt samarbejde.

Kapitel 3

Uddannelsen

Adgangsbetingelser

§ 3. Til specialuddannelsen kan optages ansøgere, der opfylder følgende betingelser:

- 1) Bestået dansk eller udenlandsk sygeplejerskeeksamen på bachelorniveau eller anden dansk eller udenlandsk sygeplejerskeeksamen samt videnskabsteori og - metode på diplomniveau eller tilsvarende.
- 2) Dansk autorisation som sygeplejerske.
- 3) Mindst 2 års klinisk erfaring fra ansættelse inden for psykiatrisk sygepleje.
- 4) 1-årig aftale med arbejdsgiveren om deltagelse i teoriundervisningen og om systematisk, superviseret og vejledt klinisk uddannelse.

Varighed

§ 4. Uddannelsen er af 1 års varighed svarende til 60 ECTS point. Teoriundervisningen omfatter 20 uger svarende til 35 ECTS point og den kliniske uddannelse omfatter 25 uger svarende til 25 ECTS point.

Tilrettelæggelse og indhold

§ 5. Uddannelsen til specialsygeplejerske i psykiatrisk sygepleje skal afspejle den til enhver tid aktuelle kliniske praksis i psykiatrien. Uddannelsen er tilrettelagt med veksling mellem teoretisk og klinisk uddannelse. Uddannelsen består af 4 uddannelsesperioder, fordelt således:

- 1) Uddannelsesperiode: Klinisk psykiatrisk sygepleje svarende til 23 ECTS point.
- 2) Uddannelsesperiode: Sundhedspædagogik svarende til 10 ECTS point.
- 3) Uddannelsesperiode: Kvalitetsudvikling, tværfagligt, tværprofessionelt og tværsektorielt samarbejde svarende til 17 ECTS point.
- 4) Uddannelsesperiode: Psykiatrisk sygepleje, afsluttende eksamen, evaluering og implementering af uddannelsen svarende til 10 ECTS point.

§ 6. Den teoretiske uddannelse er fordelt på 4 uddannelsesperioder. De 3 første uddannelsesperioder består af en teoretisk og en klinisk del. Den 4. uddannelsesperiode er eksamensperiode, evaluering og implementering af uddannelsen. Den teoretiske del af en uddannelsesperiode kan bestå af forelæsninger og/eller undervisning, gruppe-/projektarbejde, vejledning og prøve.

§ 7. Den kliniske del af en uddannelsesperiode består af systematisk tilrettelagt uddannelse i psykiatrisk sygepleje med udgangspunkt i kliniske problemstillinger. Den kliniske uddannelse foregår med udgangspunkt i den uddannelsessøgendes ansættelsessted, når dette er godkendt som klinisk uddannelsessted. Desuden indgår klinisk vejledning, studiebesøg, pensumkrav, litteratursøgning m.v.

Stk. 2. Under den kliniske uddannelse skal der foreligge læringsmål for uddannelsesperioderne. Den uddannelsessøgende skal via et varieret patientgrundlag og varieret patientforløb opnå yderligere viden, færdigheder og kompetencer inden for den døgnbaserede, akutte, ambulante og udgående psykiatri samt inden for socialpsykiatri.

Stk. 3. De kliniske uddannelsesperioder planlægges og godkendes i henhold til lokale aftaler i de enkelte regioner.

Stk. 4. Der udpeges en klinisk vejleder, der yder vejledning og evaluering i forhold til de kliniske uddannelsesperioders formål og læringsmål.

Stk. 5. Uddannelseskoordinatoren tildeler den uddannelsessøgende en opgavevejleder, der vejleder i forhold til de to obligatoriske opgaver og den afsluttende eksamensopgave.

Fravær

§ 8. Fravær over 10 pct. fra henholdsvis teoriundervisning eller klinisk uddannelse forlænger uddannelsesperioden svarende til fraværet.

Kapitel 4

Bedømmelse m.v.

Klinisk uddannelse

§ 9. Ved afslutning af de kliniske dele af uddannelsesperioderne afgiver den kliniske vejleder en skriftlig bedømmelse af den uddannelsessøgendes opnåelse af læringsudbytte til uddannelsesstedet. Standpunktet bedømmes bestået/ikke bestået. Bedømmelsen sker i henhold til undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 262 af 20. marts 2007 om karakterskala og anden bedømmelse.

Prøve

§ 10. I slutningen af den teoretiske del af uddannelsesperiode 1 afholdes prøve med intern censur. Prøven består af en stille opgave og bedømmes bestået/ikke bestået, jf. Undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 262 af 20. marts 2007 om karakterskala og anden bedømmelse.

Opgaver

§ 11. Obligatorisk opgave 1 afvikles i uddannelsesperiode 2 og obligatorisk opgave 2 afvikles i uddannelsesperiode 3 og opgaverne består uafhængigt af hinanden. Opgaverne bedømmes bestået/ikke bestået, jf. Undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 262 af 20. marts 2007 om karakterskala og anden bedømmelse.

Afsluttende eksamen

§ 12. For at kunne indstilles til afsluttende eksamen skal såvel klinisk uddannelse, jf. § 9, prøve med intern censur, jf. § 10 og de 2 obligatoriske opgaver være bestået, jf. § 11.

§ 13. Den afsluttende eksamen består af udarbejdelse af en skriftlig eksamensopgave med mundtlig eksamination. Den skriftlige opgave tager udgangspunkt i en klinisk problemstilling, der er relevant for specialsygeplejerskens funktionsområde. Den mundtlige eksamination er individuel, men det er muligt at udarbejde det skriftlige oplæg i gruppe.

Stk. 2. Den afsluttende eksamen bedømmes af en ekstern censor og eksaminator med angivelsen af 7-trins skalaen, jf. Undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 262 af 20. marts 2007 om karakterskala og anden bedømmelse.

Omprøve og sygeeksamen

§ 14. Den uddannelsessøgende kan indstille sig til intern prøve, de to obligatoriske opgaver og afsluttende eksamen 3 gange. En ikke bestået klinisk uddannelsesperiode forlænges i fornødent omfang efter nærmere aftale mellem parterne.

Stk. 2. Sygeeksamen tilbydes, når der foreligger en lægeerklæring.

Bevis og titel

§ 15. Udbyder af uddannelsen udsteder et af Sundhedsstyrelsen godkendt uddannelsesbevis for uddannelsens gennemførelse. Uddannelsens omfang af teori og klinisk uddannelse samt de opnåede resultater anføres i beviset.

Stk. 2. Den, der har gennemført specialuddannelsen, gives betegnelsen Specialsygeplejerske i psykiatrisk sygepleje. Den engelske betegnelse er Postgraduate mental health nurse.

Stk. 3. Udbyder af uddannelsen fører fortegnelse over de til uddannelsen optagne sygeplejersker og har et register over udstedte beviser. Udbyder af uddannelsen orienterer Styrelsen for Patientsikkerhed om, hvilke sygeplejersker, der har gennemført specialuddannelsen.

Stk. 4. Styrelsen for Patientsikkerhed fører register over sygeplejersker, der har gennemført specialuddannelsen.

Kapitel 5

Uddannelsesansvar

§ 16. Regionerne iværksætter og udbyder uddannelsen til specialsygeplejerske i psykiatrisk sygepleje og udpeger uddannelsessteder. Uddannelsen kan udbydes til sygeplejersker i alle sektorer.

Stk. 2. Udbyder af uddannelsen udarbejder en landsdækkende uddannelsesordning for specialuddannelsen, hvorefter den godkendes i specialuddannelsesrådet, jf. § 18. I uddannelsesordningen fastsættes, i overensstemmelse med gældende bekendtgørelse nærmere om:

- 1) uddannelsens tilrettelæggelse i teoretiske og kliniske uddannelsesperioder,
- 2) læringsmål for de enkelte uddannelsesperioder,
- 3) oversigt over fag og timefordeling i teoriperioderne,
- 4) plan for afvikling af prøve, opgaver og eksamen (tidspunkt, form, vilkår, sygeeksamen m.v.),
- 5) krav til kliniske uddannelsessteder/rammer for godkendelse af uddannelsessteder,

- 6) krav til undervisere, kliniske vejledere og opgavevejledere,
- 7) fravær, herunder regler for forlængelse af uddannelsen ved fravær af nærmere bestemt omfang,
- 8) klagevejledning der beskriver muligheder for og håndtering af klager over uddannelsesstedernes og specialuddannelsesrådets afgørelser.

Stk. 3. Uddannelsesordningen indstilles af specialuddannelsesrådet til Sundhedsstyrelsens godkendelse. Optagelse af ansøgere til specialuddannelsen forudsætter, at Sundhedsstyrelsen har godkendt uddannelsesordningen.

§ 17. Udgifterne ved gennemførelse af specialuddannelsen afholdes af regionerne.

Kapitel 6

Specialuddannelsesrådet

§ 18. Regionerne nedsætter i fællesskab et landsdækkende specialuddannelsesråd med et ulige antal medlemmer, dog højst 15, sammensat af repræsentanter fra de ansættende myndigheder og personer med viden om psykiatrisk sygepleje. Rådets opgaver og sammensætning fremgår af bilag 3 og bilag 4.

Kapitel 7

Klageadgang og tilsyn

§ 19. Klage over afgørelser truffet af et uddannelsessted, herunder klage over intern prøve, obligatoriske opgaver, den afsluttende eksamen, den teoretiske eller kliniske uddannelse, kan indbringes for specialuddannelsesrådet. Dette skal ske senest 14 hverdage efter, at klageren er gjort bekendt med afgørelsen.

Stk. 2. Klager over afgørelse truffet af specialuddannelsesrådet kan indbringes for Sundhedsstyrelsen senest 2 uger efter, at klageren er gjort bekendt med afgørelsen. Sundhedsstyrelsens afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

§ 20. Sundhedsstyrelsen fører tilsyn med tilrettelæggelsen og gennemførelsen af specialuddannelsen.

Stk. 2. Sundhedsstyrelsen kan som tilsynsmyndighed anmode specialuddannelsesrådet og de beskikkede censorer om oplysninger om uddannelsesvirksomheden.

Kapitel 8

Meritoverførsel

§ 21. Uddannelsesstedet kan efter en individuel vurdering give dispensation til afkortning af uddannelsen (merit) på baggrund af dokumenteret anden relevant uddannelse.

Kapitel 9

Ikrafttræden

§ 22. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. august 2016.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 457 af 10. juni 1996 om specialuddannelsen for sygeplejersker i psykiatrisk sygepleje og cirkulære nr. 121 af 4. juli 1996 om specialuddannelsen af sygeplejersker i psykiatrisk sygepleje ophæves.

Sundhedsstyrelsen, den 30. juni 2016

SØREN BROSTRØM

/ Lisbeth Høeg-Jensen

Funktionsområde

Funktionsområdet for en specialsygeplejerske i psykiatrisk sygepleje omfatter, at sygeplejersken på videregående niveau har viden, færdigheder og kompetencer til at:

- 1) Varetage og udvikle klinisk psykiatrisk sygepleje på et videregående niveau
- 2) Medvirke til og sikre at den samlede indsats tager udgangspunkt i patientens og de pårørendes ønsker og ressourcer
- 3) Varetage den sundhedspædagogiske indsats overfor patienten og de pårørende, herunder fremme psykisk sundhed og forebygge følgevirkninger af psykisk sygdom
- 4) Fremme og sikre kontinuitet og sammenhæng i det samlede patientforløb
- 5) Tilrettelægge og koordinere den sygeplejefaglige del af udrednings- og behandlingsprogrammer i henhold til fastlagte retningslinjer, forløbsprogrammer mm.

Læringsudbytte

Specialsygeplejersker i psykiatrisk sygepleje har efter afsluttet uddannelse opnået følgende læringsudbytte:

Viden

- 1) Har viden om højeste internationale forskning inden for udvalgte områder relateret til klinisk psykiatrisk sygepleje.
- 2) Kan forstå og på et videnskabeligt grundlag reflektere over udvalgte fagområders viden samt kunne identificere kliniske problemstillinger relateret til den psykiatriske sygepleje.

Færdigheder

- 1) Kan mestre udvalgte videnskabelige metoder og redskaber samt mestre generelle færdigheder, der knytter sig til beskæftigelse inden for klinisk psykiatrisk sygepleje.
- 2) Kan vurdere og vælge blandt udvalgte fagområders videnskabelige teorier, metoder, redskaber og generelle færdigheder samt på et videnskabeligt grundlag opstille nye analyse- og løsningsmodeller relateret til den kliniske psykiatriske sygepleje.
- 3) Kan formidle udvalgt forskningsbaseret viden og diskutere professionelle og videnskabelige problemstillinger med både fagfæller og ikke-specialister relateret til den kliniske psykiatriske sygepleje.

Kompetencer

- 1) Kan håndtere arbejdssituationer der er komplekse, uforudsigelige og forudsætter nye løsningsmodeller.
- 2) Kan selvstændigt igangsætte og gennemføre fagligt, tværfagligt og tværsektorielt samarbejde og påtage sig professionelt ansvar.
- 3) Kan selvstændigt tage ansvar for egen faglig udvikling og specialisering.

Specialuddannelsesrådets opgaver og ansvar

Specialuddannelsesrådet har følgende opgaver og ansvar:

- 1) Løbende vurdering af behovet for sygeplejersker med specialuddannelsen.
- 2) Medvirke til koordinering af det samlede antal uddannelsespladser.
- 3) Ansvar for uddannelsen gennemføres i henhold til den godkendte uddannelsesordning.
- 4) Indstilling af den landsdækkende uddannelsesordning til Sundhedsstyrelsens godkendelse.
- 5) Godkendelse af de kliniske uddannelsessteder.
- 6) Etablering og koordinering af censorvirksomhed og beskikkelse af censorer.
- 7) Behandling af klager over afgørelse truffet af uddannelsesinstitutionerne og de kliniske uddannelsessteder.
- 8) Vurdering af udenlandske uddannelser med henblik på tilladelse til funktion som specialuddannet sygeplejerske inden for psykiatrisk sygepleje.
- 9) Løbende evaluering af uddannelsen.
- 10) Årlig indberetning til Sundhedsstyrelsen om uddannelsen m.m.

Rådet kan indkalde særlige sagkyndige til belysning af specielle problemstillinger.

Specialuddannelsesrådets sammensætning

Specialuddannelsesrådet sammensættes af repræsentanter fra de ansættende myndigheder og personer med viden på psykiatriområdet, herunder mindst

- 1) 1 repræsentant fra hver af de fem regioner.
- 2) 1 repræsentant fra kommunerne.
- 3) 2 repræsentanter fra relevante faglige selskaber.
- 4) 4 repræsentanter fra uddannelsesinstitutionerne (uddannelseskoordinatorer).
- 5) 4 repræsentanter for de kliniske uddannelsesansvarlige (ledere), en fra hver uddannelsesregion.
- 6) 1 repræsentant for de uddannelsessøgende.